దున్న

ఊళ్ళోని జనం అటూ ఇటూ పరిగెడుతున్నారు. కొందరు ఇళ్ళల్లో చేరి తలుపులు వేసుకుంటున్నారు, కుర్రకారు వేపచెట్లను, చింతచెట్లను ఎక్కి, మిద్దెలున్న వాళ్ళు మిద్దెలెక్కి చూస్తున్నారు కొన్ని తాటాకు దడులు పడిపోతున్నవి మరికొన్ని ఈతాకు పందిళ్ళు కూలిపోతున్నవి, కుక్కలు వెనక్కు వెనక్కు పరిగెడుతూనే మొరుగుతున్నవి. పందులు కంప చెట్లలో నక్కుతున్నవి. దున్నపోతు మాత్రం తోక పైకెత్తి ముట్టినివిరిచి పట్టి బుస కొడుతూ ఇష్టం వచ్చినట్టు పరుగులు పెడుతున్నది దాని వెనకాల కొందరు యువకులు కర్రలతో చింతల తోపువైపు గెదిమే ప్రయత్నం చేస్తునారు.

అప్పుడప్పుడు ఆ దున్నపోతు చెవులు నిక్కబొడిచి వాళ్ళ అలికిడినే వింటూ కనుగుడ్లను ఓరగ పెట్టి వాళ్ళ కదలికలనే చూస్తోంది. బాగా బలిసి నున్నగా నల్లగా నిగనిగలాడుతూ దృఢమైన కొమ్ములతో భయంకరంగా ఉంది. ఆ దున్నపోతు వట్టి దున్నపోతు కాదు అది అమ్మవారి దున్నపోతు. ఊళ్ళో వాళ్లకు ఏ రోగాలు రావద్దని, పంటలు బాగా పండాలని, రెండేళ్ళ క్రితం రెండేళ్ళ దూడను వదిలితే, అది ఆ చేను ఈ చేను మేసి బాగా బలిసి తిన్నది అరగక అప్పుడప్పుడు పరుగులు పెడుతూ ఉంటుంది. దాన్ని ఎవరైనా ఏమైనా అంటే పగబట్టి వాళ్ళ

పని పడుతుందట. ఓ సారి ఓ పశువులకాపరి కర్రచూపి విదిలించునందుకు వాడిని తన కొమ్ములతో లేపి ఎనుగులో ఎత్తేసిందట. మరోసారి మంచె మీది నుండి పిట్టలు రాకుండా వడిసెలతో రాళ్ళు రువ్వితే ఓ రాయి దానికి తగిలితె, మంచె దిగిందాక మాటుకాచి అతని పక్క టెముకలు విరిగే వరకు పొడిచిందట. ఇలాంటివే ఇంకా ఎన్నెన్నో—

అది పచ్చని చేను మేసినా, పండిన చేను తొక్కినా దాన్ని కొట్టొద్దు! ఎవరూ కొట్టరు!! ఎనుగు, విరగదొక్కినా దొడ్డిని పాడు చేసినా, ఎవరూ ఏమీ అనవద్దు! అనరు!! ఏమన్నా అంటె అమ్మవారికి కోపమొస్తుంది. "అమ్మవారికి కోపమొస్తె ఊరికి ఆపద వస్తుందని'' కరణంగారు మరీ మరీ చెబుతుంటారు. అలా చెప్పింది వినకుంటే కరణంగారికే కోపం వస్తుందట. కరణానికి కోపమొస్తె ఇక చెప్పేదేముంది? కానీ ఈ రోజు దాన్ని కర్రలతో తరుముతున్నారు. అంటే కరణం ఊళ్ళో లేడన్నమాట. కరణం ఊళ్ళో లేక పదిరోజులు కావస్తుంది. ఆయన ఊరుని ఇన్నిరోజులు వదిలి ఉండడం ఇదే మొదటిసారి. కరణీకాలను రద్దుచేసినట్లు రేడియో వార్తల్లో విని జిల్లా కెళ్లి మరునాడు అదే వార్త వివరంగా ఉన్న దినపత్రికను చంకలో పెట్టుకొని వచ్చి మళ్లీ అదే సాయంత్రం వెళ్ళాడంతే తిరిగి ఊరి మొహం చూడలేదు.

ఊళ్ళోకి జీపు వస్తున్న శబ్దం వినగానే దున్నపోతు

బెదరి ఊరవతలికి పరుగుతీసింది. జీపు ఊళ్ళో కొచ్చి ఊరి మధ్యన ఉన్న గుడివైపు దూసుకుపోయింది. అది చూసిన మస్కూరి దాని వెనకాల పరిగెత్తాడు.

"అవునూ! కర్ణపోడు ఇంకా దస్త్రరం ఒప్పజెప్పలేదట కద!" ఊళ్ళోకి వెళుతున్న జీపు వైపు చూస్తూ ఓ ముదుసలి అన్నాడు.

"అవునట" ఆ రోజు దినపత్రికను చదవడంలో మునిగివున్న నడీవయస్కుడు.

"దేశమంత ఇయ్యంగలేనిది ఊనికేమొచ్చిందో. ఇంకెన్నేళ్ళు ఏలుదామనకుంటుండో ఊరిని" నిష్ఠూరాన్ని వ్యక్తపరుస్తూ మరో వ్యక్తి.

"ఉన్నదంత దోసుకునే! ఏ మున్నదింక ఏలటానికి''-

అందరుకలిసి హైకోర్టుకు పోయింర్డట. ఏమైద్దో ఏమో చూడాలె'' పత్రిక చదువుతున్న వ్యక్తి.

"ఏమయ్యేది లేదు. వాళ్ల పని తీరినట్టే. మాలిపటేల్, పోలీస్ పటేల్ ఇచ్చినట్టుగ, ఈయన కూడా కాయితాలొప్పజెప్పి నలుగురితో నారాయణ అనాలె అంతే!" ఇంతకు ముందు నిష్ఠూరాన్ని వ్యక్తపరిచిన వ్యక్తి తన నిర్ణయాన్ని తెలిపాడు.

"ఈనిది అనికి అనిది ఈనికి పెట్టి, నడుమ కైలాటకం పెట్టె. ఆబట్టేబాజీ చేతలు ఇగసాగవు"

పేపరు చదివే వ్యక్తికి టీ గ్లాసు అందిస్తూ అన్నాడు తన కడుపులోని కసిని కక్కుతూ టీకొట్టు సాహెబ్. అక్కడ జరిగే చర్చల నిర్ణయాన్ని ప్రకటించే అధ్యక్షుని లాంటి పాత్ర ఆతనిది. అయినా ఈడు, కాయితాలను ఎందుకిస్తలేడో" చదివిన పేపర్‌ను మరో వ్యక్తికిస్తూ.

"దాంట్లోనే ఉంది కిటుకు ఇంతకు ముందు సూడలే ఆ దున్నపోతుని బాగ తినమరిగి'' అన్నాడు హోటల్ సాహెబ్.

ఊరి మొదట్లో ఉన్న టీకొట్లో ఇలా జరుగుతోం. సంభాషణ.

పటేలు పట్వారి వ్యవస్థను రద్దు చేసిన తర్వాత చాలా మంది తమ తమ రికార్డులను ప్రభుత్వానికి సమర్పించారు. ఇవ్వని వాళ్ళల్లో ఈ ఊరి కరణం ఒకరు. ఈయన పేరు రంగా రావు. రాంగ్‌రావ్' అని కొంటె పేరుతో పిలుస్తారు కొద్ది ఇంగ్లీషు నేర్చిన పదో తరగతి ఫేలయిన కుర్రకారు. ఈయన తహసీల్ ఆఫీసులో పిల్లి, ఊళ్ళో పులి.

ఆ ఊరికి రెండు పెద్ద చెరువులున్నాయి. అందుకని వరి పంట ఎక్కువే చేపలూ పుష్కలం. ఆ ఊరి చుట్టూరా పెద్ద తాటి వనం ఉంది. కాబట్టి కల్లు కావడం ఎక్కువే కాపులకు కర్నాలకు వచ్చే వారికి పొయ్యేవారికి పోను నాలుగైదు పట్టణాలకు ఇక్కడ నుండే లారీలతో సరాఫరా కూడా జరుగుతుంది. ఇక ఊరి రాబడి మనం ఊహించవచ్చు. అందుకని రంగారావు ప్రభుత్వానికి కాయితాలు అప్పజెప్పకుండా తిరుగుతున్నాడు. అందుకే అతనికి పెట్టిన రాంగ్‌రావు పేరు సరిపోతుందని పిస్తుంది.

ఆ రోజు మాత్రం కొత్తగా నియమించబడ్డ విలేజి అసిస్టెంట్ గారిక్కి చార్జి విప్పించడానికి ఆర్ ఐ గారు వచ్చారు. మస్కూరి ముందు నడవగా గుడిని అనుకొని ఉన్న కార్యాలయపు గదిని చేరారు. తాళం విరగొట్టి చూశారు. అందులో ఏమీ లేవు, రెండు ఖాళీ ఆయిల్‌పీపాలు, మరో రెండు గడ్డ కట్టిన సిమెంటు బస్తాలు తప్ప.

రంగారావు ఇంటిని సోదా చేయడానికి వెళ్ళారన్న వార్త ఊరంతా పాకింది జనం గుంపులు గుంపులుగా రంగారావు ఇంటి చుట్టూ మూగారు. రెండు ఎకరాల ఖాళీ స్థలంలో నిర్మించిన ఆ భవనం నగిషీలు చెక్కిన పెద్ద పెద్ద దర్వాజాలతో నవాబు గారి దేవిడీలా ఉంది. రంగారావుగారికి వచ్చే జీతం పందల్లో ఐనా వేలు సంపాదించే వ్యక్తి ఇల్లులా ఉంది. ఆ ఇల్లుచూసి ఆయన ఆదాయాన్ని అంచనా వెయ్యొచ్చు.

గుమిగూడిన జనంలో రకరకాల మాటలు. ఆ ఇల్లు నిర్మాణం మూడేళ్ళ జరిగిందట. ఈ వూరి రైతులు కొట్టిచ్చిన బండ్ల కొద్దీ తుమ్మచెట్లతో ఇటుకల బట్టీలను కాల్చారట. అంతే కాదు జాగీరు భూములను హరిజనులకు పంచగా వాళ్ళ తోటల్లో ఉన్న పెద్ద పెద్ద చింత, మామిడి, చెట్లను నరికి సున్నం కాల్పించారట కూలి లేకుండానే కులాల వారీగా పనిచేసి ఆ భవనాన్ని నిర్మించారట. ఈ పనులు జరిగినన్ని రోజులు గౌండ్ల వాళ్ళు వంతులువారీగా కుండలకొద్దీ కల్లు పంపేవారట. ఎందరో అధికారులు విస్కీని తలదన్నే ఈ ఊరి గట్టి కల్లుని తాగి ఈ భవనంలోనే విశ్రాంతి తీసుకునేవారట. అటువంటి ఇంటినిసోదా చేస్తామంటే ఆ ఇంటి ఆడవాళ్ళు, పిల్లలు అందరు ఒక్కసారే బిత్తరపోయి చూస్తునిలుచున్నారు.

మగవాళ్ళు ఊళ్ళో లేరు కాబట్టి ఇంటినిసోదా జరపడానికి వీల్లేదని కరణం భార్య అడ్డు చెప్పింది. అంతేకాదు తాళాలు తియ్యొద్దని అడ్డంకూడ నిలుచుంది. అయినా సోదజరగడం ఆగలేదు. చుట్టూరా ఉన్న జనం రంగారావు ఇల్లు సోదా జరుగుతుంటే చిరునవ్వుతో చూస్తున్నారు. ఎంతోమంది మగ వాళ్ళను బానిసల కంటే హీనంగా భావించి వాళ్ళ వాళ్ళ ఆడవాళ్ళ ముందే బూతులుతిడుతుంటే తలొంచుకొని నిలుచున్నవాళ్ళందరూ కరణం పరువు బజారులో ముక్కలై కాలువలై పారుతూ ఉంటే కసిగా చూస్తున్నారు. ఇల్లంతా వెదికినా ఎలాంటి కాయితాలు బయటపడలేదు. ఆర్ఐ కి అర్ధంకాక మస్కూరి వైపు చూశాడు. మస్కూరి వెంటయున్న తనఉద్యోగ రీత్యా కరణం అడుగులకి

మడుగులొ త్తినాలోలోపల అతనంటే ఎంతో కోపం పగఉన్నాయి. అతనికి అలా పగ ఉండటానికి కారణం అతనికి ఇస్తానన్న పోరంబోకు భూమిని మరొకరికి పట్టా చేయించడమే!

ఆ రోజు పెంటయ్య కళ్ళ ముందు తిరిగింది....

"పంతులుగారు పోరంబోకు చెల్కగుడ్డం నాకిస్తనంటిరి. మరిగ పట్ట జేయిస్తే తమరి పేరు చెప్పకొని బతుకుత"

"చూద్దాం చూద్దాం" కరణం

"సూద్దాం అనకుండ్రి! మొదటి సంది తమరి కాళదగ్గరే పడివుంటున్న-గులాపోన్ని కాస్త నా పేర్న జేయిస్తే"

"చేయిస్తరా"

"గట్ల అనుండ్రి కాల్మొక్త" అంటూ చేతికర్రను ఎదమీద వొదిలి రెండు చేతులు జోడించి నమస్కారించాడు.

కరణం ఓ చిరునవ్వు నవిులేసి-

"ఎవర్రా! యింతకు ముందు కర్రలు పట్టుకొని ఉరుకుతూ వుండ్రూ?"

"అల్లా? పందిని కొడుతుండ్రు పంతులు"

''ఎవన్నడిగి కొడుతుంండ్రు''!

"ఆల్లపందే అది''

"అవ్వునా! ఆల్ల పందే కనీసం నిన్నన్న అడిగింండ్రా?"

"యింగ అడిగినట్టే అనుకోండ్రి. ఏదో నాగ్గాడ యింత'' మాటలను మింగుతూ అన్నాడు.

"గింత కాదు, మరింత కావాలను. అది కూడా మంచి వార్లే కావాలను. అర్ధమైందా?" పెంటయ్య కదిలాడు.

"అవేయ్" కరణం

'ఆ' అంటూ ఆగాడు

"అట్లనే పెద్దగౌడ్ కాడికి పోయి, ఆ వాగుదగ్గర వంక తాడు లేదు? దానికి ఎల్లిందంత పంపమను. నీల్ల సుక్క కల్వొద్దు సుమా!'

'అయ్య'

,,ఆల్లు చింతలకిందనే దిగినట్టున్నరు'' గొంతు చిన్నగ జేసి అడుగుతు, పెంటయ్య దగ్గరికి వచ్చి ఏదో చెప్పబోయాడు.

''తమరు చెప్పాలా్న-''

''అవును వాల్లు ఎన్నాళ్లుంటరట ఇక్కడ''

''నేను అడగలేదయ్యా''

''గుడిసెలు పురాడున్నయి. మందిఎదరు''

''ఒక గుడిసెలో మునసోల్లుంటరు. ఇంకోదాంట్ల అనిబిడ్డ వుంటది''

''ఆ వయసుది అనిబిడ్డేనా?''

''ఆ''

''దూరంగ జూసిన''

''అమ్మో పసుగ్గొమ్మ'

''మొగడు లేడా?''

'యిడిసి పెట్టిండంట. పడుసుపోరగాల్లందరు వూరికే దానినే సూసుకుంట తిరుగుతుండ్రు. అదేమో పొద్దుకూకులు పందుల మేపుకొచ్చి రాతిళ్లు గుడిసెల పడతది''

'అంటే'

మస్కూరి నవ్వాడు. నవ్వుతూనే అక్కణ్నుంచి కదిలాడు

రాత్రి బాగా చీకటయ్యింది. అపుడపుడూ వాన చిముకులు రాలుతున్నవి. చింతచెట్టు మొదట మొదటి గుడిసె దగ్గర, ఓ మండుతున్న కుంపటి, దాని చుట్టురా కూర్చుని కల్లు తాగుతున్న వాళ్ళతోనే పెంటయ్యి ఉన్నాడు.

గొడుగుపట్టుకొని, ధోవతిని పూర్తి మోకాళ్ళ వరకు మడిచి పట్టుకొని, మూడవ గుడిసె ముందుకొచ్చి ఒకసారి అటూ ఇటూ చూసి లోపలికివెళ్ళి తెచ్చిన గొడుగును విప్పిగుడిసె ద్వారానికి అడ్డంగ పెట్టాడు కరణం.

అంతవరకు పడుకొని ఉన్న స్త్రీ లేచి కూర్చున్నట్టుంది విరుపుల చప్పుడు, గాజుల గలగలల శబ్దం ఒకేసారి వినిపించాయి. అప్పుడు ఆమె కొంగు బుజంపై నుండి ఒడిలోకి జారి ఆగింది ఆమె పంగి నిండు కల్లు పటువను వంచి గ్లాసులోను నింపగ, అంచులనుదాటి పొరలి నేలన ఇంకిపోతున్నట్లు ఓ మాదిరిబుసబుస శబ్దం.

బాగా కాలిన పంది వార్ల మీద మిరియాలపొడి చల్లి గిన్నె నిండ తెచ్చి గుడిసెకు అడ్డంగ ఉన్న గొడుగును జరిపి, గిన్నెను లోపలికి నెట్టి మళ్లీ గొడుగు సరిచేసి పోతూ "గిన్నె లోపలికి తీస్కొని, ముక్కలను తినుపించుకుంట దొరను కుసీచేసి, యింత సినగని వస్త్రం అడుక్కొ" అంటూ వచ్చినంత వేగంగా చింత చెట్టు మొదలు వైపు నడిచింది. గుడిసెలోనున్న యువతి తల్లి.

కరణం ఎంతో ఇష్టంగా ఆమె అందిస్తున్న మాంసపు ముక్కలను తినసాగడు. ఆమె తినిపిస్తూ, తాపిస్తూ, నవ్వుతూ నవ్విస్తూంది.

"పంది కూర మీరు కూడా తింటర పంతులూ!" విస్తుపోతూ అడిగింది ఆమె.

"పంది పరమాత్ముని స్వరూపం ఇష్టంగా బోంచేస్తాం''

కల్లు పటువ ఖాళీ అవుతుంది, మాంసం ముక్కలు మాయం ఐవుతున్నవి.

"నా యేలు కొరికేవు" ఆంది మాంసముక్క నోట్ల పెడుతూ కవ్వింపుగా.

కొరికితే ఏమవద్ది అన్నట్టు చూసి, తినిపిస్తున్న ఆమెచేతిని తనచేతితో ఓసారి వొక్కి వదిలి' రవిక ముడి విప్పాడు. ఆ తర్వాత ఒకరి వీపున మరొకరి చేతులు. పాతికేళ్ళ పరువం కరణం కళ్ళల్లో ఇమిడి పోయింది,

కోడి కూసింది. మసూ్కరి మైకంకాస్త దిగింది. తెల్లారితే అందరూ చూస్తారు. అందుకని కరణాన్ని లేపడానికి మూడవగుడిసె ముందుకొచ్చాడు. మత్తుగ నవ్వులు వినిపిస్తున్నాయి లోపల నుంచి.

"నీ సిగ తరగ! ఎంత జాణవే నువ్వు. ఎంతటి సుఖాన్ని ఇచ్చావు. దొమ్మరింట్ల పుట్టినా దొరసాన్ని మించినవు"

"హూ" అంటూ ఆతని ఎదమీద తనముఖాన్ని అనించి-

"అయితే నేను ఈ ఊర్లనే ఉండిపోనా!"

"వుండిపో కానీ ఈ విషయం...."

"ఎవ్వరికి తెల్వకుంట వుంచుతకానీ...." అంటూ ఎద మీద నుండి లేచి అతని కళ్ళల్లోకి చూసింది. అప్పుడు ఆమె కళ్ళ చుట్టుకరిగిన కాటుక మరీ వెడల్పు అయి, రాత్రంతా నిదుర కరువైనట్లు ఓ మాదరి అలసటను సూచిస్తుంది.

"కానీ"

"నాకింత సినగని వస్త్రం ఇప్పిస్తే" అంటూ అతని ధొతిని సరిచేసింది.

"అంటే" అంటూ ఆమె ఎత్తైన రొమ్ముల మధ్య చూపును నిలిపాడు.

అది గమనించిన ఆమె ఓసారి గట్టిగా కౌగిలించుకొని వదిలి కరణం కళ్ళల్లోకి చూస్తూ-

'తెలవదా' అంటూ అతని చెవి దగ్గరికి ముఖాన్ని పోనిచ్చి

నపుడు రాత్రి తలలోనలిగిన పూలు రాలికిందపడ్డాయి.

తెలవదు అన్నట్టు తలూపాడు

ఆమె నవ్వుతూ చెవిలో ఏదో చెప్పింది.

అంతే! తనకిస్తనన్న పోరంబోకు భూమి ఆమె పేర్న పట్టా చేయించాడు కరణం. అది గుర్తొచ్చేసరికి మస్కూరి పగకు పదునొచ్చింది. కసిగ పళ్లుకొరికి తుపుక్కున ఉమ్మి, లోలోపల తిడుతూ ఆర్ ఐ వైపు చూశాడు. కాయితాలు ఎక్కడ దాచింది చూపిస్తరండని సైగ చేశాడు. తను ముందు, ఆర్ ఐ వెనక నడవగా ఇద్దరూ పిడకల గూడు వరకూ వచ్చారు. పెంటయ్య తన చేతిలోని కర్రతో పిడుకల గూడుని కూలదోసాడు గూడు మధ్య తెల్లనిగుడ్డలమూట బయటపడింది. పెంటయ్య విప్పి చూసి అర్ ఐకి చూపించాడు. ఆర్ ఐ అన్నీ తిరగేసి చూశాడు. ఒకరి భూమి మరొకరు కొన్నట్టు కొన్ని దస్తావేజులు, చిట్టాను పట్టి చూస్తే వసూలు చేసిన రకం అంతా ఖజానాలో జమ చేసినట్లు చాలనుల నమోదు దాఖలాలు ఏమీలేవు. మాఫి అయిన కార్లకు రకము వసూల్ చేసినటు కచ్చాచిట్టాలు కనిపించాయి. చౌఫస్లా, ఫహాణీలను చూడగ అన్ని మార్పులు జమాబందీలో అమలులేవు. రజాకార్ల తర్వాత పాకిస్తాను పెళ్ళిన వాళ్ళ భూములు మరొకరు కొన్నట్టు దస్తావేజులు ఉన్నాయి. కరువు కాలంలో ప్రభుత్వం మంజూరు చేసిన గడ్డిని ఎప్పుడూ పంచ లేదు. అసలు అలాంటి గడ్డి ఊళ్ళో కెప్పుడూ రానేలేదట. కానీ

ఒచ్చినట్టుగ, రైతులకు పంచినట్టుగ కాగితాలపై వేలిముద్రలు!

అతనికున్న చెలుకలు, బావులు, సీలింగ్‌లో పోకుండా చుట్టాల పేర్నకొంత, తోటలు పెంచి కొంత కాపాడుకుంటూ వచ్చాడు ఎంతో మంది రైతుల పట్టా కాయితాలు కరణం దగ్గరే ఉన్నాయి

ఆర్ ఐ కాగితాలను వివరంగా చదివి వాటిని వేరుచేసి, వాటిల్లోని పట్టాలు ఎవరెవరి పేరుమీద ఉన్నవో వాళ్ళకుఇచ్చాడు తరతరాల ఊరి గుట్టు పట్వారీ పందిరి దాటి ప్రజల్లో కొచ్చింది. మందిని వరసలో నిలిపి "పటేల్ ఒప్పజెప్పినట్టు ఈ కర్నపోడు ఊకే కాయిలతాను వొప్పజెప్పక ఏందన్న! ఈ బాగోతం అంటూ మళ్ళీవున్న చోటికే వచ్చి తనచేతి కర్రను సంక కింద ఆస రాగ పెట్టుకుని నిలుచున్నాడు పెంటయ్య.

''ఏం మస్కూరన్నా రాంగ్‌రావు ఈ ఊరికి రానేరాడ" అక్కడున్న కుర్రాళ్ళల్లో ఒకడడిగాడు.

''వస్తడో సస్తడో ఎట్లసెప్పుతం'' ఎడమచేతిని ఓమాది రిగా తిప్పుతూ ఏసారినట్టుగా చెప్పాడు పెంటయ్య.

"మీ మీ శిస్తులు సకాలంలో చెల్లించి వీటిల్లో నమోదు చేయుంచుకోవాలి, మీ భూమి హద్దుల మీద మీకేమైనా అనూమానాలుంటే తిరిగి కొలత వేయించుకోండి'' అని చెప్పాడు

విలేజి అసిస్టెంట్.

ఆపుడేకాలేజీ నుండి వచ్చిన ఊడుకురక్తం కాబట్టి జరిగిన అన్యాయాల్ని చూస్తూఉంటే అతని వళ్ళు మండిపోయి కళ్ళు ఎర్రపడ్డవి. అందువల్ల అతను ఉద్రేకంతో కరణం పన్నిన కుట్రలన్నీ విప్పి చెపుతూవుంటే ఆఊరి ఆడ జనం ముక్కుమీద వేలేసుకుంటున్నారు. మగవాళ్ళు కళ్ళెర్ర జేస్తున్నారు. కాగితాల మీదున్న విషయాలకు జనం చెబుతున్న విషయాలకు ఎక్కడా పొంతన లేకుండాపోయింది. కసితో కోపంతో అక్కడవున్న జనం పిడికిళ్ళు బిగుస్తూవున్నవి. వేడిశ్వాసలను వదులుతూ అందరూ ఒక్కసారే కరణం ఇంటి వైపు చూస్తున్నారు. ఏదో ప్రళయం రానున్నది గ్రహించిన ఆర్ ఐ వాళ్ళని వారించే ప్రయత్నంచేశాడు. అయినా జనం వినలేదు. పోలీసుకు రిపోర్టిస్తానన్నాడు. ఎవ్వరూ పట్టించుకోలేదు. కరణానికి ఇంతవరకు నీడలా ఉన్న మస్కూరి ఈ రోజు విలేజి అసిస్టెంట్ వెంట ఉన్నాడు. అందరూ కరణం ఇంటిని చుట్టు ముట్టారు. జనం నానారకాలుగా తిట్టారు ''ఈ ఊరిని తన జాగిరుఅనుకునే, అందిన కాడిల్ల అందరినీ దోసుకునె! ఎదురుతిరిగి నోల్లవి ఏదో కేసులో ఇరికించి పోలీస్నోల చుట్టు కోర్టులచుట్టు తిప్పిచ్చె, కట్టెకమ్మగిట్ల తెచ్చుకుంటే కట్టేసి కొట్టిచ్చె. ఎవ్వలన్న ఆకలిగాని దూపగాని కల్లుగట్ట దొంగతనంగ తాగితే గుండు కొట్టిచ్చి గాడిద మీద ఊరేగిచ్చె. మరి ఈడు ఇన్ని తప్పలుచేస్తే మరి ఈన్నెందుకు వొదలాలె? ఈ దస్త్రాలను మార్చడం, జనాన్ని దోకచేయడం, కల్లా కట్టెల దొంగతనం

కంటే ఎక్కువ గద! ఊరికి తగిన సిగిచ్చి సెయ్యాలె. ఎన్నాళ్లు దాసుకొని తిరుగుతడు" అన్నాడు ఆవేశంగా మస్కూరి పెంటయ్య. కరణం నౌకరి ఊడి, తన నౌకరి ఉన్నందుకు మురిసిపోతూ కనిపించిన వాళ్ళందరినీ పలుకరిస్తున్నాడు. రకరకాల వ్యక్తుల రకరకాల మాటలు. ఒక్కొక్కని కళ్ళనుండి ఎప్పటి కోపమో నిప్పులై దూకుతున్నవి.

వీళ్ళరాకను గమనించిన కరణం భార్య పిల్లలు వరండాక వరకు వచ్చి భయంభయంగా చూస్తున్నారు.

మీరంతా కరణం వచ్చేవరకు ఆగాలి. అంతే కాదు మీకు జరిగిన అన్యాయాలను ప్రభుత్వానికి తెలియపరుచుకొని న్యాయం జరిగేటట్టు చూసుకోవాలి, లేదా కోర్టుకు వెళ్ళాలి. ఏదిచేసినా చట్టప్రకారంగా చేయాలి కానీ ఇతని ఇంటిమీదపడి ఏవో పాత పగలను తీర్చుకుందామనుకునే మీ దోరని సరైనది కాదు" అని అన్నాడు ఆర్ ఐ.

"ఆయన వొచ్చినాక ఓ మీటింగ్ పెట్టి అన్ని విషయాలు అడుగుదాం వదలొద్దు. అన్యాయాన్ని ఎదిరించవలసిందే కాబట్టి మీరందరూ దయచేసి వెళ్ళవలసిందిగా కోరుతున్నాను'' అని పిడి అసిస్టెంట్ అనగానే తమలో తామే గొణుక్కుంటూ అందరూ అతికష్టంగా అక్కడించి కదిలారు. వినగూడని మాటలను వొదిలారు.

• • •

ఊళ్ళోకి బస్ వచ్చి పోతుంది కాబట్టి అన్ని డిపార్టుమెంటల వాళ్లు వస్తూవున్నారు. వ్యవసాయ శాఖవాళ్లు, ఆరోగ్యశాఖవాళ్ళు సినిమా చూపించే వాళ్ళు రోజు ఎవరో ఒకరు వచ్చి పోతూనే ఉన్నారు. అన్ని శాఖల వాళ్ళు వచ్చినట్లుగానే ఆరోజు పశు వైద్యశాఖవాళ్లు వచ్చారు. ఊళ్ళో దున్నపోతు సృష్టిస్తున్న దుస్థితిని విన్నారు. గ్రామంలో కొంత మంది బాధితులు దాని ఆగడాలనూ, అరాచకాలను అరికట్టాలన్నారు. ఊరికి మేలు జరిగే మాట అటుంచి దానివల్ల జరిగే కీడుని భరించడం కష్టమైందన్నారు, ప్రజలు ఫిర్యాదుల మేరకు పశువైద్యశాఖాధికారులు పగ్గాలను విసిరారు. కాళ్ళుకదలకుండాకట్టేసి కొమ్ములను నేలకు అనగపట్టి సంభందిత పరికరంతో విత్తు కొట్టారు కొన్ని రోజులు ఆ చెట్టు నీడన ఈ చెట్టునీడన పడుకొని ఆ తర్వాత అది పుట్టిన దొడ్డివైపు పోయిందా దున్న అంతే కాదు అది మళ్ళి ఎన్నడూ పరుగులు పెట్టలేదు. ఊరి జనం అది ఇదని గాని గివా తర్వాత ఎవరూ పట్టించుకోలేదు.

వారం తర్వాత ఓ రోజు సాయత్రం మాజీ కరణంగారు బస్సు దిగి తన ఇంటివైపు వెలుతూవుంటే ఎవరూ పలుకరించ లేదు.నడిబజార్లో పడుకొని ఉన్నఅమ్మవారి దున్న కరణాన్ని చూడగానే లేచి ఓ మాదిరి దీనమైన శబ్దం చేసింది. దున్న పోతుని ఆ ఆకారంలో చూడగానే కరణానికి కళ్ళు తిరిగినట్లైముసిరిన ఆలోచనలతో ఇంటివైపు నడిచాడు.